

Szegedi Ítéltábla

Az ügy száma:

Pf.II.20.185/2022/7.

A felperes:

(felperes neve) ((címe))

A felperes meghatalmazott jogi képviselője:

(pártfogó ügyvéd neve) pártfogó ügyvéd ((ügyvéd címe).)

Az alperes:

(alperes neve) ((lakcím))

Az alperes meghatalmazott jogi képviselője:

(ügyvéd neve) ügyvéd ((ügyvéd címe).)

A per tárgya:

Személyiségi jog megsértésének megállapítása és sérelemdíj megfizetése

Az elsőfokú bíróság neve és a megfellebbezett határozatának a száma:

Szolnoki Törvényszék 6.P.20.755/2020/54.

A fellebbezést benyújtó fél és a fellebbezés száma:

Felperes 6.P.20.755/2020/55.

Í T É L E T

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Megállapítja, a felperes képviseletét a másodfokú eljárásban ellátó (pártfogó ügyvéd neve) pártfogó ügyvéd díja 100 %-ban, továbbá a feljegyzett 80 000 (nyolcvanezer) Ft eljárási illeték az állam terhén marad.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás

A tényállás

[1] A felperes és az alperes házastársa, (alperes párja) testvérek, édesanyjuk (édesanya neve). A felperes a fiával, (fiú neve)ral 2008. áprilisában az édesanyja katymári ingatlanába költöztek. Együttélésük konfliktusos volt. Emiatt (édesanya neve) 2009. január 6-án az alperes és (alperes párja) segítségét kérte ahhoz, hogy a felperest és fiát bírja rá az ingatlan elhagyására. Ezt követően a felperes és a fia az alperes felszólítására az ingatlanból távoztak.

[2] A felperes fiával, (fiú neve) vádlottal szemben folytatólagosan elkövetett zsarolás büntette miatt emelt vád folytán indult büntetőeljárás a (X) Járásbíróságon (....). számon. A büntetőeljárásban az alperest tanúként hallgatták meg a 2015. május 18. napján tartott tárgyaláson. Az alperes meghallgatása során beszámolt a felperes és fia (édesanya neve) ingatlanából távozásának okairól és körülményeiről. Ennek során a 96. sorszámú jegyzőkönyv 3. oldalának negyedik bekezdésében rögzített nyilatkozatában a következőket adta elő: „Az együttélésünk alatt a mama sokat panaszkodott nekünk, hogy bántják őt, olyanokat mondott, hogy szorongatták a kezét, lökdösték... Azt is mesélte a mama, hogy ... vizeletet itattak vele.... Én azt egyébként csak a mama elmondásából tudom, hogy rosszul bántak vele.”. A (X) Járásbíróság a 153. sorszámú ítéletében (fiú neve) vádlott bűnösségét az ellene emelt vád szerinti bűncselekmény miatt megállapította és vele szemben 3 év próbaidőre felfüggesztett egy év hat hónap börtönbüntetést szabott ki. Az ítéletben megállapított tényállás szerint a felperes és a fia, (fiú neve) a (édesanya neve) által biztosított szívességi lakáshasználat során (édesanya neve)t „testileg és lelkileg terrorizálták”. Ezek után szólította fel az alperes és élettársa, (alperes párja) a felperest és a fiát az ingatlan elhagyására, akik ezt követően rossz anyagi körülményeik ellenére albérletbe költöztek. A kialakult helyzetért (fiú neve) vádlott az alperest és (alperes párja) sértettet okolta. Ilyen előzmények után 2000. februárja és 2013. március 18-a között a vádlott a sértettet több alkalommal megfenyegette, aki a kilátásba helyezett hátrány elkerülése érdekében különböző pénzüsszegeket adott át a vádlottnak.

[3] Az elsőfokú bíróság ítéletét a Gyulai Törvényszék (.....)52. számú határozatával helybenhagyta, a jogerős határozatot a Kúria (...)25. számú végzésében hatályában fenntartotta.

A kereset és az ellenkérelem

[4] A felperes a Szolnoki Járásbíróságon 2020. február 4. napján terjesztett elő keresetet, amelyben elsődlegesen 1 000 000 Ft sérelemdíj megfizetésére kérte kötelezni az alperest, másodlagosan kérte a becsülethez és a jóhírnévhez való személyiségi joga megsértésének a megállapítását. Az áttételt követően a Kecskeméti Törvényszéken 10.P.21.095/2020. számon folytatódó eljárásban keresetét pontosította és kérte, hogy a bíróság állapítsa meg, az alperes megsértette a becsülethez és jóhírnévhez való jogát a tényállásban írt büntetőeljárásban tanú meghallgatása során tett azon valótlan állításával, hogy az édesanyját bántalmazta és vizeletet itatott vele, kötelezze továbbá az alperest 1 000 000 Ft sérelemdíj megfizetésére.

[5] Állította, a per tárgyává tett állítások valótlanok, azok alkalmasak hátrányos megítélése kiváltására az eljárás résztvevőiben, az állított magatartások valóságuk esetén bűncselekményt valósítanak meg. A kért sérelemdíj alkalmas az okozott hátrány kompenzálására. Állította, az édesanyja nem mondott ilyet, sőt azokat az eljárás során cáfolta. Erre nézve kérte tanúkénti meghallgatását.

[6] Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Elsődlegesen elévülésre hivatkozott. Érdemi védekezésében előadta, tanúvallomását a felperes fia ellen indult büntetőeljárásban tette, amelynek során a bíróságnak fel kellett tárnia az elkövetett bűncselekmény motivációját, a családtagok közötti konfliktust. A kijelentések tehát a

tényállás megállapításához kapcsolódóak. Állította, azok (édesanya neve) elmondásán alapultak. Utalt arra, vallomását a hamis tanúzás következményeire történő figyelmeztetés után tette. Hangsúlyozta, a peres eljárásban tett nyilatkozat csak akkor alapoza meg személyiségvédelmi igényt, ha az kifejezés módjában, indokolatlanul bántó, sértő, vagy ha a fél szándékosan rosszhiszeműen tett valótlan tartalmú, az ellenérdekű fél negatív megítélésére alkalmas valótlan állítást.

Az elsőfokú bíróság ítélete

[7] Az elsőfokú bíróság ítéletében a keresetet elutasította. Kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 121 600 Ft perköltséget. Megállapította, hogy a felperes teljes mértékben pervesztes lett, a képviselőt ellátó pártfogó ügyvéd díja teljes egészében és a feljegyzett 96 000 Ft eljárási illeték pedig az állam terhén marad. Rámutatott, a felperes keresetét a Szolnoki Járásbíróságon 2020. február 4. napján az 5 éves elévülési határidőn belül előterjesztette, emiatt követelése nem évült el. Ezért a keresetet érdemben vizsgálta és azt megalapozatlannak találta. Hangsúlyozta, az alperes a sérelmezett kijelentéseket tanúmeghallgatása során tette, azokról a felperes által sem vitatottan közvetett úton szerzett tudomást. Jelentőséget tulajdonított annak, hogy alperest a büntető ügyben eljáró bíróság figyelmeztette igazmondási kötelezettségére. Kiemelte, a büntető ügyben hozott ítélet mind a tényállásban, mind pedig indokolásában megállapította a 2009. január 6. napján történeteket, és annak előzményeit, azt a jelen per alperesének és (édesanya neve)nek egymást megerősítő egybehangzó vallomásra alapította. Az elsőfokú büntető ítéletet a másodfokon eljáró Gyulai Törvényszék határozatában a tényállás módosítása, illetve jelentősebb kiegészítése nélkül helybenhagyta. Utalt arra, az alperesnek nem állt érdekében, hogy tanúvallomásában akár a felperesről, akár a fiáról a jóhírnevet sértő valótlan tény állítson. Minderre tekintettel arra a következtetésre jutott, hogy a jogsértés megállapításának jogszabályi feltétele, a jogellenesség nem nyert bizonyítást.

[8] (édesanya neve) alperes által állított egészségi állapotára figyelemmel mellőzte a felperes tanúbizonyítás iránti indítványát.

A pertárgy értékét 1 600 000 Ft-ban állapította meg, ennek alapulvételével határozta meg az elsőfokú eljárásban felmerült illeték összegét, és az alperes képviselőt ellátó ügyvéd munkadíját.

A fellebbezés és a fellebbezési ellenkérelem

[9] A felperes fellebbezésében az elsőfokú ítélet keresete szerinti megváltoztatását kérte. Az elsőfokú eljárásban előadottakat fenntartotta. Hangsúlyozta, feltárta a jogsértés megtörténte, az arról való tudomásszerzésre vonatkozó, valamint a sérelemdíj iránti igényét megalapozó körülményeket. Az elsőfokú bíróság a bizonyítékok téves értékelésével utasította el keresetét, mert azokat nem kellő súllyal értékelte. Sérelmezte (édesanya neve) tanúkenti meghallgatásának mellőzését.

[10] A másodfokú eljárásban előterjesztett beadványában okirati bizonyítékkal kívánta igazolni édesanyja kihallgathatóságát. Csatolta a Csongrádi Járásbíróság előtt (fő neve) felperes és (édesanya neve) alperes között sérelemdíj megfizetése iránti perben (.....). szám alatt 2022. május 19-én kibocsátott bírósági meghagyást, amelyből kitűnően (édesanya neve) alperes képviselőt a jelen perben alperes megbízásából eljáró (ügyvéd neve) ügyvéd látta el. Ez pedig megítélése szerint cáfolja, hogy édesanyja olyan leromlott egészségi állapotban lenne, amely kizárná a jelen perben való tanúkenti meghallgatását. Előadta, a Pp. 373. § (3)

bekezdésében foglaltakra figyelemmel nincs jogszabályi akadálya, hogy a csatolt bizonyítékot a bíróság figyelembe vegye.

[11] Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte. Kiemelte, annak bizonyítása, hogy a büntetőeljárásban vallomása során tudatosan tett a felperesre személyiségi jogai megsértésére alkalmas valótlan tartalmú sértő tényállítást, a felperest terhelte. A felperes azonban egyetlen tárgyaláson sem jelent meg, érdemi nyilatkozatot nem tett. Utalt arra, az alperes ellen indított korábbi peres eljárásokban megállapítást nyert, hogy nyilatkozatai a valóságnak megfelelőek voltak.

Az ítéltábla döntése és annak indokai

[12] A fellebbezés alaptalan.

[13] A Pp. 370. § (1) bekezdése szerint a másodfokú bíróság felülbírálati jogkörét az erre irányuló fellebbezési kérelemre, csatlakozó fellebbezésre, ellenkérelemre, azok korlátai között gyakorolja. Ilyen korlátnak minősülnek a fellebbezés 371. § (1) bekezdés a) – d) pontjában megjelölt tartalmi követelmények körében előadottak. E jogszabályi rendelkezésből következik, hogy korlátot nem csak az képez, hogy a fellebbező fél milyen tartalmú másodfokú döntést kér, hanem az is, hogy ezt milyen indokkal teszi, melyik eljárási, vagy anyagi jogszabály megsértésére hivatkozik, továbbá, hogy felülbírálati jogkörei közül melynek, vagy melyeknek a gyakorlását kéri a másodfokú bíróságtól. A felperes fellebbezéséből kitűnően az elsőfokú ítélet eljárásjogi és anyagi jogi felülbírálatát egyaránt kérte. Az eljárásjogi felülbírálat keretében az általa felajánlott tanúbizonyítás indokolatlan mellőzését sérelmezte, amely a Pp. 276. § (1) bekezdésének a megsértését jelenti. Emellett hivatkozott arra, hogy az elsőfokú bíróság a bizonyítékokat okszerűtlenül mérlegelte, amely a Pp. 279. § (1) bekezdésének a megsértése. Adott esetben az eljárási szabálysértésre történő hivatkozás az anyagi jogi felülbírálatot megalapozhatja (BDT2019. 4084.I.), amely jelen ügyben a Pp. 369. § (3) bekezdés a) pontja szerinti felülbírálati jogkör.

[14] Az ítéltáblának elsődlegesen az elsőfokú ítélet anyagi jogi felülbírálatát kellett elvégeznie, azaz abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló bizonyítékok okszerű mérlegelésével jutott-e arra a következtetésre, hogy az alperes sérelmezett kijelentései nem eredményezik a felperes jóhírnevének és becsületének a sérelmét. Ennek eredményétől függően vizsgálendő az, hogy indokolt-e további bizonyítás és ehhez képest az elsőfokú bíróság megalapozottan mellőzte-e a felperes édesanyjának tanúkénti meghallgatását.

[15] A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. tv. (Ptk.) 2:42. § (1) bekezdése szerint mindenkinek joga van ahhoz, hogy törvény és mások jogainak korlátai között személyiségét, így különösen a magán- és családi életét az otthon, a másokkal való – bármilyen módon, illetve eszközzel történő – kapcsolattartás és a jóhírnév tiszteletben tartásához való jogát szabadon érvényesíthesse, és hogy abban őt senki ne gátolja.

[16] A Ptk. 2:42. § (2) bekezdése generálklauzulaként rögzíti, hogy az emberi méltóságot és az abból fakadó személyiségi jogokat mindenki köteles tiszteletben tartani, a személyiségi jogok e törvény védelme alatt állnak.

[17] A Ptk. 2:43. § d) pontja nevesített személyiségi jogként határozza meg a becsületet és a jóhírnevet.

[18] A Ptk. 2:45. § (1) bekezdése szerint a becsület megsértését jelenti különösen a más személy társadalmi megítélésének hátrányos befolyásolására alkalmas, kifejezőmódjában indokolatlanul bántó véleménynyilvánítás. A Ptk. 2:45. § (2) bekezdése alapján a jóhírnév

megsértését jelenti különösen, ha valaki más személyre vonatkozó, és a személyt sértő, valótlan tényt állít, vagy híresztel, vagy valós tényt hamis színben tüntet fel. A keresetben sérelmezett kijelentések nem értékítéletet fogalmaztak meg a felperesről, hanem rá vonatkozó tényállítást tartalmaztak, ezért az alperesi magatartás a törvényi tényállási feltételek fennállta esetén a jóhírnévhez való személyiségi jog sérelmét valósíthatja meg.

[19] Az nem vitatható, hogy a tényállítások tartalma alkalmas a felperes hátrányos társadalmi megítélésére, ezáltal valótlanosságuk esetén sértik a jóhírnévét (Ptk. 2:43. § d) pont). Nem hagyható azonban figyelmen kívül, hogy az alperes a kifogásolt nyilatkozatot a büntetőeljárásban tanúkénti meghallgatása során tette. A büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. tv. (Be.) 168. § (1) bekezdése szerint tanúként az hallgatható meg, akinek a bizonyítandó tényről tudomása lehet. Ebből következően a tanú információinak forrása lehet közvetlen vagy közvetett, azaz hallomásból is származhat. A tanúvallomás hiteltérdeklősége a bizonyítékok értékelésekor bír jelentőséggel. A büntetőeljárásban az alperes tanúvallomásában törvényi kötelezettsége folytán tehát nem csupán az általa közvetlenül észlelt tényeket kellett előadnia, hanem a hallomásból (édesanya neve)től származó információkat is el kellett mondania anélkül, hogy azok valóságtartalmáról meggyőződött volna. Tény, hogy az alperes perbeli kijelentése nem közvetlenül a vád tárgyává tett bűncselekmény, a zsarolás elkövetési magatartására vonatkoztak, ugyanakkor – ahogyan arra az alperes helytállóan hivatkozott – az ügy előzményeinek tisztázása nem volt mellőzhető a bűncselekményhez vezető okfolyamat és az elkövetés motivációja feltárásához, tehát az alperesnek az e körben tett előadása nem volt öncélú.

[20] Lényeges továbbá, hogy a büntetőbíróság a Be. 176. § (1) bekezdés b) és c) pontja alapján figyelmeztette az alperest arra, hogy a legjobb tudomása és lelkiismerete szerint köteles az igazat vallani, továbbá a hamis tanúzást a törvény büntetni rendeli. Az alperes a törvényes figyelmeztetés után tette a perbeli tartalmú tanúvallomást. A büntető ítélet történeti tényállása összefoglalóan rögzíti a felperes és a vádlott által (édesanya neve)vel szemben tanúsított magatartást („testileg és lelkileg terrorizálták”) (édesanya neve) és az alperes tanúvallomására alapítottan.

[21] Mindezek önmagában azonban nem zárják ki a személyiségvédelmi igény megalapozott érvényesítését, ha bizonyítást nyer, hogy az alperes szándékosan rosszhiszeműen tett a felperesre valótlan tartalmú állítást. A Pp. 265. § (1) bekezdése alapján ennek bizonyítása a felperest terhelte. A felperes állította, hogy (édesanya neve) nem tett a perben sérelmezett tartalmú kijelentést, sőt az alperes állításait cáfolta. Ennek bizonyítására indítványozta nevezett tanúkénti meghallgatását.

[22] Az elsőfokú bíróság elfogadta az alperesnek azt az egyoldalú nyilatkozatát, hogy (édesanya neve) tanúkénti meghallgatása megromlott egészségi állapota miatt nem lehetséges. Ennek kapcsán az alperesi képviselő a tanú beszámítási képességét is kétségbe vonta. A felperes által a másodfokú eljárásban csatolt dokumentum Pp. 373. § (3) bekezdése szerinti olyan új bizonyíték, amely kétséggé teszi, hogy az elsőfokú bíróság a megjelölt okból indokoltan mellőzte a tanú meghallgatását. A másodfokú eljárás kereteit azonban meghaladja az ennek folytán szükséges bizonyítás lefolytatása: annak tisztázása, hogy (édesanya neve) egészségi állapota miatt tanúként meghallgatható-e, illetve amennyiben igen, a meghallgatás foganatosítása és a tanúvallomás mint bizonyíték értékelése. A bizonyítás lefolytatása nem célszerű, mert ez a feleket a rendes jogorvoslati joguktól fosztaná meg. Mindez az elsőfokú eljárás megismétlését tenné szükségessé. A felperes azonban nem terjesztett elő az elsőfokú ítélet Pp. 381. §-án alapuló hatályon kívül helyezésére irányuló fellebbezési petítumot a megjelölt eljárási szabálysértés pedig nem minősül olyannak, amely az ítélet kötelező hatályon kívül helyezését eredményezné. Ezért az ítéltábla az elsőfokú ítéletet a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

[23] A felperes fellebbezése eredménytelennek bizonyult ugyan, az alperes azonban perkölttségét a másodfokú eljárásban nem számította fel, ezért az ítéltáblának arról a Pp. 82. § (1) bekezdése értelmében rendelkeznie nem kellett.

[24] A felperes személyes költségmentesség kedvezményében részesült, ezért a feljegyzett fellebbezési eljárási illeték, valamint a képviselőt ellátó pártfogó ügyvéd díja – a felperes 100 % mértékű pervesztességének figyelembevételével [Pp. 101. § (3) bekezdés d) pont] – a Pp. 102. § (6) bekezdése alapján az állam terhén marad. Azzal, hogy a fellebbezési érték az 1 000 000 Ft sérelemdíj iránti igény, a megállapítás iránti kereseti kérelem ugyanis a pertárgy értéke számítása tekintetében beolvadt a kártérítés iránti igénybe (BH1999. 250.).

[25] Az ítéltábla a fellebbezést a Pp. 376. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

Szeged, 2022. október 11.

Dr. Béri András sk.
a tanács elnöke

Zanócné dr. Ocskó Erzsébet sk.
előadó bíró

Dr. Lengyel Nóra sk.
táblabíró